

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrtletja 1 gld. 30 kr.
V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; ako zadene na ta dan praznik izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVI.

V Ljubljani 12. grudnia 1873.

List 50.

Za Advent.

V.

V Adventu sv. Cerkev bere preroka Izaja, ki ima polno prerokovanj od Odrešenika svetá. Ker je bila zemlja napolnjena s tolikimi revami in terpljenjem, s tolikimi zmotami in pregrehami, je prerok Izaija večkrat prav goreče zdihoval po Odrešeniku. V 12. poglavji prosi Boga: „Pošlji, Gospod, Jagnje, Gospodovavca zemlje.“

Bliža se pa že Božič, duhovni prihod Kristusov, zato sv. Cerkev tretjo adventno nedeljo vernike že k veselju spodbuduje. Sv. mašo pričinja z besedami: „Veselje se v Gospodu smiraj; še rečem, veselite se! Vaša pohlevnost bodi znana vsim ljudem; zakaj Gospod je blizo. Nič naj vas preveč ne skerbi; ker Gospod je blizo; oznanuj te potrebe v mnogih molitvah in prošnjah. — Blagoslovil si, o Gospod, svojo zemljo; odvezl si sužnost Jakovu.“

Moli pa Cerkev preserčno in veliko pomenljivo, če tudi prav kratko molitev:

„Nagni, prosimo, o Gospod! svoje uho k našim prošnjam, in razsvetli temote našega duha s svojim milostnim obiskanjem. Kteri živiš in kraljuješ z Bogom Očetom v edinosti sv. Duha — Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.“

Besede lista sv. Pavla do Filipljanov (4, 4–7), ki ga Cerkev bere, so po večem une v pričetku maše. Preserčen je sklep tega lista: „Mir Božji, kateri ves um preseže, varuj naše serca in našo pamet v Kristusu Jezusu.“

Kako lepo Goffine ta mir Božji popisuje! Njegova mati je dobra, čista vest, njegovo prebivališče je pošteno serce. Le-ta Božji mir je tolazil mučence in druge pravične, ko so jih svoje dni nejeverniki prestrašno terpinčili, jim kožo z života lupili, jih žive pekli, jih z železnimi grebeni tergali. Ta Božji mir dela človeku veselo serce v terpljenju in v smerti. Ne dá se veči radost misliti, kakor je ona, ki izvira iz dobre vesti.

O kako tolazi ta „Božji mir“ tudi tiste, ki dandanašnji zavolj vere zaničevanje, ali celo preganjanje terpe! Pregarjavce preganja nemirno spanje, terpinčijo jih peklenške britkosti; preganjani pa v enem oziru še niso nikoli bilo tako mirni, tako zadovoljni, tako srečni, kakor takrat, ko jih je trinog pregnal iz njih dežele, iz njih poslopij, izmed njih ljudi. Poglejte enkrat v obraz kacega trinoga ali pa sploh pravega liberaluha in sovrážnika sv. Cerkve in povejte, če se vam ne zdi ali kakor taki, ki je kušarje jedel, ali pa ki mu peklenaki ogenj tlije na duši? Je mar taki človek srečen! Po pra-

vici vam povem, da za vso njegovo srečo ne dam počenega groša. —

Evangelij bere sv. Cerkev to nedeljo, ko so judje iz Jeruzalema poslali k sv. Janezu v pušavo duhovnov in levitov vprašat ga: Kdo da je, — če Kristus, Elija, prerok? Pomenljiv je pristavek evangelistov: „In kateri so bili poslani, so bili izmed farizejev.“ To so bili ljudje, ki so bili prav za prav le „po imenu judje“, „tudi — judje“, ki za duha postavbe celo niso marali, temuč so se deržali le svojih lastnih izročil in misli, kakor n. pr. če je kdo sedanji čas v kerstne bukve zapisan, sicer pa ne veruje in ne dela, kar je katoliško.

Farizejski bratje saduceji so bili enaki hinavci, ki so pa le s svojo pametjo se ponašali, veči del Božjega razodenja pa so zametovali — tedaj pravi „liberalci“ današnjih časov, ki jim ne velja ne katekizem, ne koncil in ne sploh Cerkev, ampak le njih lastna mračna pamet. Oboje je sv. Janez Kerstnik zaznamnjel z besedo: „Kačja rodovina“, ki ne bode ubežala prihodnji jezi sodbe Božje, ako pri svojih mislih ostane. (Mat. 3, 7.)

Sv. Janez je grešnike opominjal, da naj Odrešeniku pot pripravljajo, svoje grehe spoznajo, se jih obtožijo (confitentes peccata sua), in vreden sad pokore obrodiijo. Kako pa se stori vreden sad pokore?

Spreobrniti se mora grešnik, krivčnik, nečistnik, „brezverec“, „liberalec“, zaničevavec vere in sv. Cerkve, ter mora Bogu in pravici tako goreče služiti, kakor je poprej služil satanu, grehu, laži, krivici; sveti Cerkvi naj bo tako zvest, kakor ji je poprej nasprotval. Boga potem spokornik začne tako iskreno ljubiti, kakor je poprej ljubil meseno poželenje, razuzdanost, zvijačo, laž, krivico. Z vsimi telesnimi in dušnimi močmi spreobrnjenec začne Bogu služiti, kakor je poprej z vsimi zlužil grehu. Usta, ki so govorile krivično, lažnjivo, ne sramno, ušesa, ki so rade poslušale obrekovanje, sovnanja, nespodobne pogovore, oči, ki so radovedno pogledovale nespodobne reči, naj zanaprej govorijo, poslušajo, gledajo, kar je čedno, Bogu ljubo. Tako tudi drugi počutki. Roka, ki je pisala pohujšljive in lažnjive reči zoper vero, sv. Cerkev, namestnike Kristusove, ali ki je škodo delala Cerkvi in bližnjemu s tatvino itd., naj z ravno nasprotnim pisanjem popravlja poprejšne pohujšanja, več ki je poprej hudega pisala, več naj zdaj dobrega piše, in vse tatinske dela naj popravlja in poravnava. Ob kratkem: Vsak naj sleče starega in grešnega človeka, in obleče naj novega, ki živi po pravici in resnici.

Pisano je namreč: „Gorjé tebi, ki ropáš, ne boš ti tudi sam oropan? In ki zaničuješ, ne boš ti tudi sam zaničevan? Ko boš ropanje dokončal, boš oropan; ko

boš utrujen jenjal zaničevati, boš zaničevan.“ — Zato pa: „Gospod usmili se nas, ker tebe čakamo; bodi naša roka zjutraj, in naše rešenje ob času nadloge.“ (Jz. 33, 1. 2.)

Judje v Rimu in drugod.

Brata mašnika Lemann, popred Izraelca, sta dala v Lijonu na svetlo pismo do judovskega ljudstva, v katerem se bitko pritožita, da se pri preganjanji sv. Očeta in katoliške Cerkve zlasti judje vdel-žujejo, kakor sta se v Rimu iz resničnih dogodov sama prepričala.

Trije judje iz zgornje Italije imajo v Rimu vodstvo vsega vradnega časnikarstva v rokah. Diana namreč vreduje list „Opinione“, Arbib „Libertà“, Levi pa „Nuova Roma“. Odkar so ti možje v Rimu, ga še ni bilo dné, da bi ne bili trosili naj ostudnejših hujskanj, gerdenj in psovanj zoper katoliško vero, njene obrede, redovnike in mašnike, celo zoper vzvišeno osebo sv. Očeta. Komaj so začeli rogoviliti ti vodniki prekucije, precej se je zbudilo več stoletij staro sovraštvo, ki je tlelo v Getu (Ghetto, judovsko predmestje v Rimu). Zlasti omenjata pisavca tega pisma te le posameznosti o nadraženi judovski napetosti.

20. kimovca 1870, ko so verli vojaki, kateri so Rim branili, od Pija IX. dobili povelje se ne dalje bojevati, so zapustili nasipe in so se podali posamezni, žalostni in zapušeni, čez angeljski most na terg sv. Petra. Njih prijatli so jim hiteli prinašati civilne obleke. Pa po vsem mostu so stale trume judov, kateri so med rogovilskim vpitjem in zabavljanjem zoper papeževe vojake vojakom samim ali pa njih spremljevalcem jemali cule obleke in vse, česar so se mogli polastiti, in kakor da bi ne delali zavoljo ropa, ampak zavoljo politike, so pometali svoj plen čez tiberski most. Na reki so bili pa brodniki s svojimi čolni, in so polovili vse, kar so uni čez most metali.

V dnevih zmešnjave in temote, ki so bili pred vmestenjem posilne roparske vlade, vidili so — tako se nam je pravilo — roparske čete, ki so hodile in ropale od vojašnice do vojašnice; bili so judje. Kradli so orožje, vojaško obleko, vse, celo postelje in drugo napravo.

Lansko leto so se godile pred cerkvijo „al Gesu“ grozovite in divjaške reči. Divjali so zoper kristjane, ki so se bili mirno zbrali k molitvi; ko so iz cerkve prišli, so jih napadli s suvanjem. Za hrumečo in tepečo derhalijo so spoznali — jude iz Geta.

Ko se je zahtevalo pojasnjenje o divjaških dogodkih na Korsu, pred Kvirinalom in drugod, ko so bile svete reči sramotene, mašniki psovani, Marijne štatve akrunjene, svete podobe tergane, je bil odgovor vedno ravno tisti: „Buzzuri in judje.“ (Buzzuri so gerdi rabeljski postopači Piemontezov iz gornje Italije.)

Šteje se dandanašnji v Rimu 8—10.000 ljudi, ktere redoma plačuje rudečarska družba (internacionala), da so pripravljeni za vsako početje berž ko se jim zapové. Vedno so pri rokah, pravilna plača jih ohrani vedno pri dobri volji. Med temi 8—10.000 ljudmi je veliko judov, največih malopridnežev iz Geta. Z zaničevanjem družbinskega reda sklepajo sebi prirojeno sovraštvo do keršanstva. Ni si misliti bolj zaverženih ljudi kakor so ti.

Tudi tožijo pošteni Izraelci (kterih je še vedno veliko v Rimu) čez to rogovilsko počenjanje svojih spridenih rojakov, ktero je toliko bolj hudobno, ker ravno Pij IX. so Izraelcem v Rimu in v cerkveni državi naj večji dobrote skazovali. Papeži so vedno radovoljno terpeli Hebrejce v svojem mestu. Bilo je na voljo dano temu

popotnemu ljudstvu v Rim ne priti, in vendar je v vseh časih prihajalo tje in je v svoji hvaležnosti imenovalo Rim judovski raj. Papeži so toraj jude vsikdar varovali. Ako je bil pa kdo, ki je za jude prav posebno skerbil in se za njih časnó srečo prizadeval, je bil, povemo na podlagi zgodovine in lastne pameti: Pij IX. Med svojim osemindvajsetletnim višim mašništvom skazali so ta slavni papež nezmerno veliko dobrega svojim judovskim podložnikom.

„Pij IX. so za nas angelj!“ Te besede, ki smo jih slišali l. 1869 iz ust Izraelca iz Geta, bolj jasno pričajo, kakor vse drugo.

Lahko si je tedaj misliti, kako je mogla Pija IX. v njih blago serce boleti nehvaležnost, nezvestoba in hudobnost njih judovskih podložnikov. Kakor se Cerkev na veliki petek pritožuje po ustih umirajočega Zveličarja, tako bi se tudi njegov namestnik Pij IX. zamogel pritožiti čez rimske jude, ki so pri njegovem križanju tako rekoč lestvico držali: „Ljudstvo moje, kaj sem ti storil? Odgovori mi! Oprostil sem te iz stiske sužnosti, in ti pribijaš za to na križ mene, svojega rešitelja in dobrotnika! — Israel scelus infandum audet (Izrael si prederzne neizrečeno pregreho). Po pravici kažeta brata Lemanova svojim prejšnjim verskim tovarišem nasledke, ki jih bo to puntarsko počenjanje judovske zanikarnosti v Rimu imelo pred ali posled. Judovska ošabnost se je še vselej strašno maševala sama nad seboj.

Kakor so pa judje nehvaležni v Rimu, tako so tudi v Avstriji. Od koga, če ne od katoličanov, imajo toliko dobičkov, toliko premoženja? Sami iz sebe gotovo niso pridobili teh milijard, teh kupov denarjev v zlatu, v srebru itd. In kako tudi delajo dunajski dnevničarski judje s katoliško Cerkvijo, s papežem, s katoličani? Pa ne le tega, temuč vse, kar je med katoličani neopremišljenega in zijalatega, išejo judovski časniki za svojo stranko pridobiti, spriditi, spačiti, v sovražnike lastne vere spremeniti. Več ko so od kristjanov dobrot se nalezli, bolj so nehvaležni in za dobro delajo zdaj hudo!

Kakor za vsako hudo, bo prišla šiba Božje tudi za to nad početnike toliko hudega. Še ve, da ne menimo vsih.

Kaj je v prvi versti?

Kdor nepristransko opazuje čas in njegove prikazni, ne more tajiti, da ljudje še nikoli niso bili tako vneti in željni vse zaklade spoznanja in preiskovanja razširjati, še nikoli tako prosti in prederzni stare predsodke spodbijati, škodljive vraže zatirati, in luč in omiko v vse predale človeške vednosti vselovati, kakor ravno zdaj. Še nikoli niso bile znanosti in vednosti s spoznanjem in blagim sadom, ki ga razširjajo, tako zelo razširjene in vsim lastnina, kakor ravno zdaj.

Serčno so se sklenile zveze z vsimi deli zemlje; lotili so se takih reči, ki so se prejšnjemu času nemoogoče zdele. Omika duha je tudi res pri nekterih nekoliko zunanje spodobnosti obrodila, občenju z ljudmi pot sem ter tje pogladila in odperla.

V oziru na te dogodbe pa se zopet prav zvesto spolnuje beseda velikega moža, ki pravi: „Veliko vednosti napihuje.“ In res je, da nič ni bolj zopernega kakor prevzetnost in napuh, če je tudi zlišpan in omikan napuh. V svoji prevzetnosti zavoljo vspeha in zmage v mnogih človeških vednostih misli sedanji svet, da k rešenju največjega in najvažnejšega vprašanja za znanost in djansko življenje ne potrebuje več vere in keršanstva. Kaj je nasledek tega? Neznanska spačenost v očitnem življenji, dušna spridenost v viših družbinskih krogih, sramotne hudodelstva in grozoviti poboji v nižjih stanovih, nešte-

vilni samomori po vseh stanovih so zares žalosten odgovor na to vprašanje.

Ti žalostni prigodki imajo svoj vir v brezbožnem mišljenju sveta dandanašnji. Kako se bo življenja trudni človek povzdignil pod bremenom nesreče, ako mu je zginilo upanje v boljšo prihodnost, ktera se mora s trudom pridobiti? Čemu bo še užival življenje, ki mu je britkejši mem smerti?

Brez vere je ni prave pravdnosti. Kdor se Boga več ne zavé, se tudi ne zavé odgovora, ki ga je Bogu dolžan za svoje dela, ta zgubi vest. Tako daleč pridši je človek le še pod postavo lastne koristi in samopridnosti, svoje djanje ravna le po tem, kakor mu obeta dobiček ali škodo. Potem se mu zdi popolnoma opravičeno vodilo, ktero je sklenila neka „omikana“ družba, namreč: „Kdor v nevarnosti malo ukrade, je neumnež; kdor brez nevarnosti zamore ukrasti milijone, in tega ne stori, je še večji neumnež.“ Brez vere ni prave, notranje pravdnosti, in Horacij pravi: „Sine moribus leges vanae — brez pravdnosti so postave prazne in se ne spolnujejo. Kdaj pa je bilo več postav in paragrafov, kakor jih je dandanašnji? In vse te postave so zanič, ako jih vera ne podpira.

Po pravici pravi Vašington v svoji adresi za slovo: „Vera in pravdnost ste neogibljivo potrebni podpori spošnega blagostanja. Ni mož domovine, kdor ta dva mogočna stebra človeške sreče spodkopuje. Vsak resničen državlján ljubi in spostuje vero ravno tako močno, kakor vsak v resnici pobožen človek“. S temi besedami enakega pomena je tudi, kar je rekel stari Friderik na smertni postelji: „Pripravite mi zopet vero v deželo!“

Ako bi se časnikarstvo, ki se večidel prizadeva vero zaničljivo delati in nejevero v vsak kot zatrositi, držalo takih vodil in mnenj, bi svojo nalogo bolje spolnovalo, kakor se to v resnici godi. — (Buff. Vikfrd.)

Kdo je Don Karlos.

(Konec.)

Dragi moj brat! Na Španjskem je zdaj zelo važno vprašanje: vprašanje o denarstvenih zadevah. S strahom vidijo pomanjkljivost; produktivne moči dežele ga ne morejo zagerniti; bankrot stoji pred vrati. Ne vem, ali se more Španija ti nezreči umakniti ali ne; pa če je mogoče, rešiti jo zamore samo postavljeni kralj. Nepremakljiva volja dela čudovite reči. Ako je dežela ubožna, naj bi ministri ubožno živeli, kralj naj bi se spominjal Henrika berača. Ako kralj s svojim zgledom svetli, je vse lahko: ministerstva se zamorejo stiskati, okrajine zmanjšati, davki znižati, uprava moralizirati (pravdnosti učiti); ob enem se zamore kmetijstvo pospeševati, obertnija varovati, kupčija buditi.

Rešenje denarne zadeve in kredita (zaupa) je velika naloga; da se doverši, se morata prizadevati vlada in ljudstvo. Goditi se morajo čuda varčnosti: biti moramo vsi v resnici Španjci, pridelke naše dežele moramo pred vsem čislati, le potrebnih reči od drugod jemati....

Ker razločujem, kaj je resnično in kaj krivično, upam spoznati tudi točke, v kterih so pravične tirjatve naroda, ki je dandanašnji naj nesrečnejši..... Kdor pravi ljudstvu, da je samooblastno, ga goljufuje; pa to je resnica, da je čednost in vednost prava imenitnost; da je oseba reveža spoštovanja vredna, ravno tako kakor oseba plemenitnika; da postava mora stražiti pred vrati palače kakor pred durimi revne kočé; da se morajo nove vstave vpeljati, ako stare ne morejo več braniti velikim in bogatim, da bi revnih in nizkih ne sti-

skali; da mora biti za vse brez izjeme pravica; da mora dobra vlada vestno skrbeti, da ubogi in revni ne beračijo, da imajo revni delo, in da si njih otroci, kteri so prejeli od Boga zadostne duhovne zmožnosti, samorejo pridobiti vednost, ktera s čednostjo združena, jim odpre pot do najviših državnih služb.

Stara Španija je bila revežem dobra; prekucija ni bila dobra. Tisti del naroda, kteri danes sanja o republiki, bo počasi spoznal, da keršanska monarhija zamore zanj storiti, kar tri sto trobivcev v hrumečem zboru ne premore. Stranke ali načelniki strank hrepené, se vé da, po časti, po bogastvu in mogočnosti. Pa kaj ima keršanski kralj na svetu še želeči, če ne blagra svojega ljudstva? Kaj se more temu kralju še pogrešati k sreči, kakor ljubezen njegovega ljudstva? V tem mnenji, ljubi moj Alfons, upam, da bom ob enem zvest dobrim izročilom stare španjske monarhije, in vendar mož sedanjosti in prihodnosti. Naloga, ki jo prevzamem, je velika in težka, ali temu, kdor jo reši, je namenjena neskončna slava. Upam, da bo prihodnje svetje o meni reklo, da sem bil dober kralj, in o španjskem ljudstvu, da je veliko ljudstvo. Ti, ljubi moj brat, ki imaš zavida vredno srečo, da služiš pod zastavo neumerljivega papeža, prosi našega apost. kralja njegovega blagoslova za Španijo in za me.

Dogodbe na Kubi in republikanarji.

Svob. duharji hvalijo francoski punt poprejšnega stoletja, hvalijo poslednje me-arjenje in požiganje rudečkarjev v Parizu, hvalijo sedanjo španjsko republiko, ktere organi so undan na Kubi s Amerikanci ladije „Virginus“ prav divjaško delali.

Ko so Kubani vidili, da na Španjskem vse križem gre, so se tudi oni spuntali in bi bili radi samostojni, najberže pa jih bode prej ali pozneje severno-amerikanska zvezna republika v svojo zvezo spravila. Konec oktobra je španjski parnik „Tornado“ vjel severno-amerikanski parnik „Virginus“, ki je peljal pomočnikov rovarjem na Kubo, in španjski poglavar na Kubi je izmed 135 unih ljudi ukazal kacic 57 postreliti. Zvezna vlada je tirjala zadostenje, reč se je motala in se mota še zdaj: pravijo pa, da španjska republika se vda v vo, kar Amerikanci tirjajo za zadostenje. Na Kubi je bil med tem v kratkem zopet boj med uporniki zoper Španjce in španjsko namestnijo.

Kako silno so Amerikanci razdraženi zaradi dogodb na Kubi, to se vidi iz njih časnikov.

Baltimorska „Volksztg.“ 22. novembra piše o tej reči: „Že undan smo naznanili, da od Španjcev vjeti parnik „Virginus“ je bil gnan na Kubo, in da 4 načelniki so bili zdajci vstreljeni. Od takrat je zopet vstreljenih 60 tistih ljudi. To mesarjenje je nejevoljo in gnjus omikanega sveta in še zlasti amerikanskega ljudstva zbučilo v taki meri, da bode naša vlada pač prisiljena na noge stopiti zoper španjske pošasti na kubanskem otoku. To morjenje je kljubovanje zoper civilizacijo, zasamovanje amerikanskega naroda, hudodelstvo zoper nesrečne, ki so padli med svinčenkami španjskih prostovoljcev. V novi zgodovini ni djanja, ki bi se v gerdobnosti, v satanstvu, v zverinski kervoločnosti enačilo morjenju teh nesrečnih. (Petrolejski mesarji v Parizu pač niso bili bolji „omikanci“.) Španjski republikanci so se s tim mercvarjenjem odpovedali vsakemu načelu človekoljubja in pokazali so, da v arovosti, morije-željnosti presežejo Indijane, ali celo afrikanse kanižale.

Ako so bili res krivi ljudje na Virginus-u so imeli

pravico, da jih pristojna vradnja zasliši, da imajo svoje zagovornike, in ako se zadolženje ne dá ovreči, so se smerti smeli izročiti — ne v prenačljivi hitrosti, ne brez pripravljanja na smert, ampak po nekem odlogu, če tudi še tako kratkem. V tem brezšapno doverjenem poklanji brez postanka je pa naj bolj srovo divjaštvo. Zastran tega je po pravici vesoljni svet enih misel in morivcev unih nesrečnih in pa vradnije, pod ktere oblastjo se je to zgodilo, ne more zadeti družega, kakor splošno zaverženje in obsodba. Naši dnevniki sporočujejo, da „Virginus“ je imel amerikansk zapisnik, da je bil parnik v dopušenem postavnem tergovstvu, opravičen jadrti pod našo zastavo. Ako bi bilo vse to čisto tako, potem bi mogla naša vlada brez odloga in z vso močjo zoper Španijo vzdigniti se in jo naj oistreje strahovati. Vender prav tako pač ni bilo, gotovo je, da Španjci so lastnost tega parnika drugač sodili. Kakor neznanako je toraj nespodobno dervenje Španijolov z vamertenjem nesrečnih, je pa vender očitno znano, da Virginus je že delj časa upornikom na Kubo dovažal živeža, streljiva in moštva, da stotniki na ladiji so bili častniki uporne vojne. Vse tedaj, kar bode naša vlada storila, utegne biti to, da morivskim pobom na Kubi ukroti zversko morivno pohlepnost, ter jim dá razumeti, da zraven španjskih človekoklavcev stanujejo omikani ljudje, ki za obsojevanja tirjajo tudi civiliziranje šego pri sodnjah.“

Med tem je španjski namestnik Jovella svoji vladi po telegrafu naznanil, da mu ni moč „Virginus-a“ izročiti Amerikancem, ker vstal bi hrup, in prosi ob enem za odstop. (Novejše naznanila posledne novice preklicujejo.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Razveseljeni otročiči.) V nedeljo ob 11 je bilo v čitalnici obdarovanih 40 dečkov in 40 deklic iz mestnih šol z vso zimsko obleko. Pred razdelitvijo je gosp. dr. Vončina v primernem nagovoru pojasnoval svečanost tega dneva, ter omenil, da je dosihmal od tistega časa, ko je blaga družina Orlova ustanovila to obdarovanje, že bilo oblečenih nad 600 otrok. V imenu obdarovancev je v ginjačih besedah zahvalo naznanoval vsem dobrotnikom, ki so tudi letos pokladali za uboge otroke, posebno pa gospod in gospodičinam, katere so neutrudljivo delale in izdelale toliko obleke. Opominjal je dalje otroke k hvaležnosti do dobrotnikov, k pridnosti in vbogljivosti, ter poslednjič željo izrekel, naj bi ta blaga naprava ne ugasnila v Ljubljani.

Otroci so potem v stranski sobi oblekli novo njim narejeno verhuo obleko in prišli vsi prazniško napravljeni v čitalnico. Potem je spregovoril g. Močnik, kako da je revščina potrebna na svetu, oziraje se na besede sv. pisma: „Revežev bote smirom imeli,“ in da je prava enakost in prostost le mogoča v kerščanski veri, kjer se bogatin reveža usmiljuje, revež pa bogatino ne zavida premoženja. Potem ko je omenil blagih, že umerlih dobrotnikov, kateri so vsako leto darovali nekaj v ta namen je povedal, da bode katoliška družba imela v ponedeljek v ta namen tombolo, k kateri vabi vse dobrotnike in mladino ljube. — Otrokom pa naroča, da naj vsaki dan k Bogu molijo in spominjajo se svojih dobrotnikov, pa da naj čas mladih dni dobro obračajo; s tem bodo naj bolje skazovali dolžno hvaležnost.

Oseščeni otroci so dobili potem še pogače, katere so darovali pekovski mojstri v ta namen. Otroci in njih navzočni starši so veselo blagrovaje dobrotnike zapuščali

čitalnico; vsi smo se pa ločili z zavestjo, da smo živeli naj slajše in naj čistejše veselje.

Pri besedi katoliške družbe na Šmarni dan zvečer so bili vsi prostori gosto napolnjeni. Gosp. podpredsednik dr. Kosta je pojasnil v čverstem govoru ob kratkem 25letno vladanje cesarja Frančiška Jožefa, omenil, kako da je cesarstvo pod habsburško slavno dinastijo stanovitno prestalo mnogotere viharje, kakor poprej tako tudi pod sedanjim cesarjem; pa vselej se je prečudno rešilo in ohranilo. Pristavil je tudi to, ako sedaj ni vse po volji narodov, to spada na vlado in sedanje okolišine, da cesar ima dobro voljo in namen vsim pravstori. Po šumečih slavoklicih se je pričelo igranje in tombola, pri kateri je prišlo 121 gl., ter je ostalo blizo sto gl. čistega dohodka za obleko ubogih šolskih otrok. Odbit bo po tem takem lep kos od dolga 300 gl., ki si ga je nakopalo društvo z oblečenjem 80 otrok. Bog plačaj dobrotnikom!

V Frančiškanskem samostanu je 5. t. m. umerl čast. Br. Volbnik Klemen, zadnje tri leta organist v frančiškanski farni cerkvi, glasbeni umetnik, da malo takih, ki ni znal le samo preizverstno orglati, ampak tudi polno družih instrumentov igrati. Bil je zraven tega ponižen, blaga duša. Bog mn daj večni mir!

Iz Ljubljane. Iz pisanja apostoljskega provikarja preč. gosp. Daniela Komboni a iz El-Obeida, glavnega mesta na Kordofanskem v srednji Afriki, se naznanja prijatlom misijonskim marsikaj veselega.

Gosp. provikarju se je posrečilo v El-Obeidu ustanoviti nov misijon in ga s potrebnimi mašniki in neduhovni preskerbeti. Vstanovljevanje je imelo veliko težav premagati. Zlasti je tirjalo precej denara, ker se je v novejšem času živež v srednji Afriki močno podražil.

V Hartumu in Kordofanu n. pr. je živež razun mesa, kave in soli štirkokrat dražji kot v Evropi. Popotovanje po Afriki stane dandanes še enkrat toliko, kolikor je stalo ob času rajnega Knobleharja, prvega provikarja tistega misijonskega okraja. Pred je bilo od barke plačati 100 pijastrov, zdaj se mora plačati za toliko časa 150 pijastrov. Od velbloda je bilo plačati pred za potovanje od Koroska do Berbera 90 pijastrov, zdaj ga ni dobiti spod 180 pijastrov. Pri pičlih prihodkih tega misijona je bilo treba velike skerbosti in varčnosti, da se je zadostovalo vedno rastočim misijonskim potrebam. Če pomislimo, da je bilo s pičlimi pomočki poleg družih stroškov še treba preskerbeti cerkvene oprave za službo Božjo pri dveh farnih cerkvah in treh kapelah, vstanoviti in vzdrževati dve odgojšči v Kairi, dve v Hartumu in dve v Kordofanu, moramo hvaliti Božjo previdnost, ki je misijon tako čudovito podpirala; ob enem si zamoremo svesti biti, da je misijon dobrim rokam izročen. Novemu provikarju, pravi naznanilo, se je posrečilo misijonu novo življenje vdihniti, in mu tudi zagotoviti upanje, da se bo v kratkem prelepo razcvetel.

Preč. g. provikar zlasti živo povdarja potrebo delavnih moči. Ni mu bilo skerbeti le za mašnike, ki so mu imeli pomagati sv. evangelij oznanovati in ss. sakramente deliti, temuč tudi svetnih ljudi, raznih rokodelcev, učiteljic in odgojivek za mladino si je mogel preskerbeti, ker bi sicer misijonsko delo ostalo brez stanovitnega vspeha. Marsikteri v prejšnjih časih v Cerkev sprejeti domačini so se pogreznili v staro razuzdanost, ali so pa misijonu v nadlego, ker si ne znajo sami kruha služiti in misijon mora zanje skerbeti, da bi ne odpadli od vere. Poduk ženske mladine in katekumenic (pripravljanek za kerst) se je moral izročiti redovnicam, ker ondodna šega tako zahteva. Ko se je to zgodilo, in se domačini, kateri se sprejemajo v Cerkev, ob enem

podučujejo v koristnih rokodelstvih in v poljedelstvu, se še le vterjuje keršanstvo v deželi, in ako bo blagoslov Božji misijonsko delo dalje spremljal, za kar hočemo Boga prositi, bo Cerkev s časoma za eno cvetečo okrajino bogatejši. To nam je v posebno tolažbo današnjih, ko se Cerkev tako preganja.

Po Brežovski fari pri Ljubljani kozé hudo razsajajo; mladina v naj boljših letih in pa otroci so najbolj napadani, Bog tudi mladino svari in k pokori kliče; poslušajte zveličavni njegov glas!

Opravništvo za Mohorjevo društvo namesto ranjc. g. Lesarja je prevzel gosp. Jožef Jerič, fajmošter v pokoju, stanujoč na Starem tergu v Ljubljani št. 163. Do njega tedaj se je obračati v zadevah tega društva.

Kazatelé slovanšti. Slovanski govorniki. Tega dela gosp. Antonina Mužik-a v Pragi je na svitlem že tretji polni zvezik z 12 sošitki za l. 1873. (Cena je 4 gl. za celi letnik, ki se lahko oddá v „Kněhtiskarny Cyrillo-Methodejské“ v Pragi, bodi si za doveršene letnike, ali za nadaljno naročilo.) Med slovanskimi v češčino prestavljenimi govorniki se je poseben ozir imel na slovenske govore, imenito ranjc. Sloměška, kterega podoba ima na čelu 12. sošitek. Ker tedaj gosp. pisatelj zagotavlja, da bode hvale vredno delo tudi v novem letu nadaljeval, toraj zavračamo oko naših ljubiteljev češkega slovstva in dobrih cerkvenih govorov na to početje. Tudi slovanska vzajemnost sploh zahtéva, da verle pisatelje podpiramo v njihovem delu za Cerkev in narod.

Občna priljubljenost Sloměškovih in drugih slovenskih cerkvenih govorov pa je ob enem močno budilo za zmožne gg. duhovno, da naj pridige pridno izdelujejo ter spisujejo, ker ne le domačim (n. pr. v „Prijatlu“), ampak tudi drugim slovanskim bratom zamorejo s tim služiti. Ali bi ne bilo želeti v ta namen, da bi se že enkrat pričel nadaljevati „Govornik“, ki je bil o svojem času Slovincem močno vstregel in se je pozneje že večkrat popraševalo, če še na svitlo pride?

Opomnimo naj o tej priliki tudi češkega koristnega in lepo vravnanega koledarja: „**Kalendar Svato-Vacslavsky 1874.**“ Kolik ozir imajo bratje Čehi na Slovence, kaže to delo, ki ima podobo ranjc. Sloměška na čelu in njegovo življenje, kratko popisano od g. A. Mužik-a, med glavnimi spisi. (Cena 38 kr. v Ciril-Metodovi tiskarnici.)

Bibliothek der Kirchenväter od dr. Val. Thahofer-ja (Kempten, Kösel-ovo bukoterštvo). To delo v pripravnem malem formatu (naročuje se pri O. Kler-u) je dospelo do 82. zvezčiča. Spisi od 75. do 82. zvezka so: Atanazijevi zoper Arijanca; sv. Hieronima (pisma in imenitni prav različni nauki do raznih oséb); sv. Avguščina 4. bukve (o Božjem mestu); Etrema Sirskega pesmi (o rojstvu Zveličarjevem, tedaj ravno za božične praznike, — o sv. R. Telesu, presv. Trojici itd.) Študiranje cerkvenih očetov je gotovo eno naj koristniših prizadevanj za katol. duhovna. Koliko koristne tvarine lahko zajema iz njih za cerkvene govore in druge potrebe. Naj bode toraj to delo čč. gg. duhovnom v novo priporočeno.

Seréna hvala! neznanemu rojaku v Ameriki, ki nam je dobrotno poslal izvirno, duhovito dramo: „**Der Kampf der Gegenwart**“ od Fr. Katzer-ja v Milwaukee u, Viskonsin. Tako izverstno delo bode tudi v Evropi sad rodilo.

Doslednost. Eden slovenskih listov se grenko jezi nad drugim: „da svoje gajile „vitz“ dela na imena“, — lé samo 21 verstic višej pa ima sam „gajil vitz“ ravno na imé. Gajili „vitz“ je sam skoval in ga velikrat podavljá. Še več: on imena osebam tudi prav barbariško

kuje, véasi ime po svoji modrosti skvari itd. K temu pa se sklicuje še na „Börne-a“, ki pravi, „da so dovtipi (osoljene) na imena naj slabši in surovi.“ Klara po dnevi šiva, po noči para! —

Na Mahu pri Ljubljani se je 4. grud. pričela šola po dvakrat na teden, pri kateri pa ni za kateheta nič oskerbljeno in menda ima svetni učitelj tudi keršanski nauk podučevati! Marsikteri otroci bojo imeli pri vsem tem še skor po uro deleč do šole, in tudi od glavnega kraja „Černe vasi“ je šola precej oddaljena. Na tem kraju ob Dolenskem je malo hiš, in veči del še tudi ne bojo imeli dosti bližej kakor k sv. Jakopu v Ljubljano. Staršem bi bilo pomagano le s tim, ako bi šola tudi vsaj kateheta imela ter bi ne bilo treba otrokom pol-drugo uro in še delj hoditi k poduku za sv. birmo, prvo spoved in sv. Obhajilo po več mescev skoz leto v Ternovo.* Sploh pa bo ondornim ljudem v resnici pomagano le, kadar dobé svojo cerkev z lastnim duhovnom, kateri bi tudi šolo lahko opravljal. Tega so ondorni ljudje prav kervavo potrebni in mesto je dolžno za nje skerbeti. Že ranjki Radecki je na to mislil in bil bi morebiti izveršil, ko bi bil delj časa živel. Ko bi jim vsaj že most čez Ljubljanico napravili, ki je tako negotiben potreben in bi ljudje v Črni vasi in v Lipah imeli potlej velik del na pol bližej do svoje farne cerkve in do mesta.

Politično društvo vseslovensko, s svobodomiselnim programom narodnim, s sedežem v Ljubljani, na podlagi obstoječih postáv za vse literarno in politično prizadevanje — nasvetuje in hoče napraviti „Nar.“. Tedaj društvo na društvo in vedno cepljenje naroda?! —

Med Slovani je povsod razpor. Na Češkem je vstalo 29 mladih zoper staročehe in hočejo na enkrat iti v zbor, ko bi bila vlada morebiti končno vender odjenjala, ako bi bil terpni upor stanoviten. Na Poljskem s; si nasproti Poljci in Rusini, ter poslednji nakimujejo k vstavoverstvu. Na Slovenskem so „mladi“ napol-vstavoverci, namreč v vsem boju zoper lastno Cerkev z nemškutarji enih misel. Na Ruskem so skrivne zarote, menda dijakov, ki škodujejo edinosti velikega kolosa. Tudi na Hervaškem ni brez strank. — Ako se vse povzame, je očitno, da vzrok vse nesreče je, ker v veri in v rnosti ni edinosti. Ako bi se vsaj katoličani povsod držali verske podlage, bi bila to moč, pred katero bi morale odjenjati vse zapreke.

Poštné reči. Za Poljane nad Loko je pošta postavljena na Trati, za kake tri četerti ure nad Poljanami, in še le od tam se pisma pošiljajo nazaj doli v Poljane. — Za Šmarijo, tudi velik dekanatni kraj pod Ljubljano, pa je pošta celo uro naprej na samoti! — Ali je še kje na svetu tako? —

O Döllingerju. Že l. 1864 se je bilo začelo dvomiti o Döllinger-jevi pravovernosti, in ti dvomi so segli celo v Italijo. Bilo se je pri njegovih derznih terditvah in prostomišljajstvu bati, da bi ne odpadel od vere. Slavni italijanski zgodovinar Cesar-Kantú mu je bil tudi naznanil ta pomislek in Döllinger mu je bil na to odgovoril. Pismo je pisano 28. mal. serpana 1864 in se je na njegovo željo razglasilo; tako-le se glasi:

„Dragi prijatelj!

Vaše pismo je zbudilo v meni grenko začudenje. Naj tudi svoje obravnave in spise od več lét pregledujem, ne bom našel nič, kar bi mi kaj tacega očitalo.

*) Med tem smo slišali, da se ima tudi za kateheta poskerbeti, s čimur bo gotovo ljudem še bolj vstrečeno in pomagano, kakor s šolo.

Jas da bi se hotel ločiti od edinosti Cerkve! Zanesljivo vendar ne bote mislili, da bom svoje poslednje dni tako oskrunil, ter bi drugač delal in drugač učil, kakor v pretečenih 40 letih. Zares! moje katoliško prepričanje še noben trenutek ni bilo omajano, in upam, dobrotljivi Bog me bo do konca mojega življenja v njem ohranil.

Pretečeni vinotok je zboroval tukaj v Monakovem shod nemških učenih, večidel bogoslovskih profesorjev; enoglasno so si me volili za predsednika. Iz tega razvidite, da je na Nemškem moj katoliški slovez še ne skajen. Kar se pa tiče Italije, menim je moje ime morebiti znano le kakim 20 ali 30 osebam; silo bridko mi je, da se v tej deželi moje ime skruni z množico krivoverstva, razkolništva ali odpada. Dozdaj še nobena nemška knjiga, ne katoliška ne protestanška, ni razodela kakega dvoma o moji pravovernosti; še v zadnjih mesecih so me nemški časniki imenovali določnega ultramontanca. Kako me more kdo v Italiji ceniti za sovražnika Cerkve ali vere? Prosim vas živo, branite me zoper tako neverterjeno obdolženje, in dajte moje zavernivno pisanje na svitlo.

Koliko se je spremenilo, odkar se nisva vidila! Toda ne moja vdanost do Vas ne do Cerkve se ni spremenila. Ves vaš J. Döllinger.“ —

Vidi se iz tega, da so drugi sedanjega odpadnika bolj poznali, kakor pa on samega sebe, in kakó se je njih natočevanje žalostno poterdilo! Pred malo dnevi so pa laški časniki pripovedovali, kakor da bi se Döllinger hrupu umikal in mislil na spreobrnjenje. Bog daj, da bi se tudi to poterdilo.

Kako človeka sodijo po smerti.

O smerti Aleksandra vélikega se to le bere. Ko so mu bili postavili zlat nagrobni spominek, se je sošlo veliko učenih móz, in eden izmed njih je rekel: Aleksander je včeraj naredil zaklad iz zlata, in zdaj je narobe zlato naredilo iz njega zaklad. Drug je rekel: Včeraj ni bil Aleksandru veseljni svet zadosti, danes mu je zadosti dva ali tri vatile sukna. Drug je rekel: Včeraj je Aleksander gospodaril čez svoje ljudstvo, danes gospodari ljudstvo čezenj. Drug je pristavil: Včeraj jih je zamogel Aleksander veliko smerti rešiti, danes sam ni mogel pušcam smerti u ti. Drug zopet: Včeraj je tlačil on sam zemljo, danes tlačí zemlja njega. Zopet drug se oglasi: Včeraj se je vse balo Aleksandra, danes se nihče ne zméni zanj. Nekdo je djal: Včeraj je imel Aleksander veliko prijatlov, danes nima nobenega. Še drug se oglasi in pravi: Včeraj je vodil Aleksander svojo vojsko, danes ga njegova vojska k grobu pelje.

Česen in čmerika.

III.

Pred nekoliko dnevi je prišel opravnik Burič z žitnine nekdanjega znanca. Ne vé, kakošna muha ga je bila piknila tam; ostal je mutast kakor riba. Toda tisti dan je bil sklenil, da žene ne bo žalil, in šel je zdajci v pisarnico. Ne vé, kaj je tam počél, gotovo pa je pikal in pikan bil; kajti prišel je opoldne še bolj nasajen domú.

Spravi se k mizi in zaječi, kakor kdo, ki na šivanko séde. Pri prvih jedéh le bolj skoz nos sôpe in piha, kakor da bi imel hud nahod. Pride potlej na mizo pečena puta, vzame nekako léno nož v roko, da bi jo raskosal.

Nož se mu zatakne; ni bil namreč zadel ude, in začne se ta le ljubeznjivi pogovor:

On. Ali je pa to pišče tudi dosti časa ogenj gledalo?

Ona. Mislim, da, moj stari!

On. Vendar se mi zdi, da bi manjkaj še s krožnika mi zletelo nazaj na gred.

Ona. Morebiti si ud zgrébil?

On (vstane). Uda nisem zgrébil, pišče ni pečeno.

Ona. Čakaj, dragi, bom jest poskus la.

On. M-niš kali, da sem slep? To je zanikarnost, mislim, to vender znam razmetati; srovo je...

Ona. Ne bom se prepirala s teboj.

On. Bo ne mara jezik popravil? Kar bi bil uaj raji imel, ni zanič.

Ona. Za živo glavo! Kaj pa, da ni zanič; poskusi vender!

On. Se vé, da ni zanič; skaženo je. Že naprej mi merzi. Da sem le pogledal, precej sem vidil, da je srovo. Vse mi skaziš.

Nato je zagnal nož in vilice po mizi, napél šobo, kakor purman greben, pa je šel iz sobe. Sikal je po sobah in prostorih tu pa tam, in ker ga ni nihče hotel dražiti, se je dražil sam. Tam kjer je imel pisarije, je vse razmetal, več časnikov pod nogo bersnil, dve peresi razgrizel, mačku na rép stopil, tička iz kletke skoz okno izpustil, in psa tako bercal, da je mílo pred njim cvitil.

Popoldne mu neka kramarica prinese plačat 150 rajnšev dolga, pri kateri je mislil, da je vse zgubljeno. To je storilo, da se je nekoliko unesel, bil je čedalje mečji in od strani je že ktero dobro rekel.

Zvečer bi bil rad mir delal, pa mu še zmiraj usta niso hotle prav narazen. Žena kihne, pa „Bog pomagaj“ še ni mogel reči; naredil je „hm“. Temu se je žena na glas zasmejala, začél se je smejati še on, smejala se sta oba, in bilo je zopet vse dobro.

Se vé, ko bi bil on precej v začetku iz keršanskega nagiba svojo termo premagal, bi vsega tega ne bilo treba. Imel bi tudi še svojega slavčeka, za kterega je bil naštel deset starih dvajsetic in mu je s svojim petjem dostikrat muhe izganjal iz čmerne glave. Narhuje pa je, da je otrokom pohujšanje dajal s svojo nepremagano kislico.

Možje, nikar Buriča ne posnemajte!

Rienzi Rimski Tribun.

III.

Med može, kateri kakor meteori (zračni prikazki) se v zraku vnamejo, malo časa pod nebom svetijo, pa dejo in ugasnejo, se šteje tudi Rimljan Rienzi. Visokoserčen domoljub, protivnik baronov, ki so javni mir kalili, in svoja brata umorili, učí se starih jezikov in zgodovine Rima pri mnihih na Aventinu; učí se, da Rim ni več kraljica tisočerih narodov. Kolikokrat stoji Rienzi na kakem starem rimskem kamnu, ki je priča pretečene velikosti in tekoče nadloge, in njegova govornost teče v serca poslušavcev, rekoč: Nesrečno mesto, vir mogočnih spominov, ako bi moglo čutiti svojo malodušnost! Mi sinovi cesarjev, stare imenitne rimske kerč, mi smo sužnji tujcev, katerih oblastniki, mojstri, postavodajavci smo toliko časa bili, -- in slava, slava Rienziju! zadoni od visokega Kapitola do svitle Tibere. —

K temu Rienziju pride škof Rajmund. Sv. Oče mi pišejo, pravi škof, da v vaše roke izročijo vse oblasti, ako si upate v Rimu in po cestah mir narediti za sveto l-to. Tiho poslušá Rienzi in pravi: Ako me sv. Oče, kterega volja mi je povelje, tako visoko častijo, prosim vas, eminencija, da bi vi moje poslanje ali poklic v cer-

kvi Rimljanom oznanili. Čez rimsko mesto donijo zvonovi iz visoke cerkve sv. Janeza v Lateranu. V trumah poleg „sv. Petra v železji“ na griču Eskvilinu se podvizajo Rimljani k slovesnosti. V cerkvi stopi na oder škof Rajmund in pravi: Približuje se sv. leto; zaradi tega želijo sv. Oče, čegar namestnik za duhovne reči sem jaz, za svetne reči pa prijatelj Rienzi, da jenjajo sovražnosti v Rimu. — Stopi tudi Rienzi na oder ter omeni, da so prededi sedanjih Rimljanov postave dajali vesoljnemu svetu; akoravno so zdaj prah in pepel, vendar glasi njihovi svari o troke, ne z zemlje, ampak od neba, da naj zvesti ostanejo čednostim, ktere so jim zapustili in se varujejo njih zmotajav.

Pride drugi, tretji dan, buči trobenta po ulicah; to je znamenje, da je nastopil novi dan svobode. — Kakor se morški valovi v pritoku silijo proti bregovom, tako se gnjetejo Rimljanje v cerkev sv. Angela, kjer Rienzi celo noč kleči in moli in kjer se od polnoči do belega dne berejo ss. maše. — Rienzi se vzdigne vzame bandero, se postavi na čelo Rimljanom, in jih pelje do Kapitola, kjer jim novo postavo razglasi in se ozna za rimskega tribuna ali poglavarja.

Ali baroni, kteri niso mogli prenesti, da bi prostak sukal meč nad rimskim mestom, mu napovejo vojsko. — Rienzi jih zmaga in nektore pahne tudi v ječo. Ko ga z mečem in sulico niso premagali, kujejo novo orožje, orožje obrekovanja in zvijače; zatožijo ga pri papežu, da nosi zlato krono, in da nenavezan na sv. Očeta stega roko po vsi Italiji. Poklican je v Avinjon, in ker je dozdevk proti njemu, ga obsodijo sicer v ječo; vedno pa mu je ostalo zaupanje papeževo in oblasti. — Pridši v Rim vravnava vojno, razpiše novi vojni davek, zakaj od dneva do dneva se množijo protivniki. To je bil začetek njegovega konca. Obrekovanje in zvijače obrodijo obilno cvetlic in tudi grenkega sadu. — „Trinog je, ljudstvo pritiska, in v grozovitno sužnjost nas pokopuje!“ Tako gre od ust do ust, — žvekanja, kakoršne so svet motile in ga motijo — in od sedmerih gričev, ki obdajajo Rim, doni glas: „V smert z njim!“

Že gori Kapitol, Rienzjev dom — on beži preoblečen — ga spoznajo — pade pod rokami tistih, ki so ga na rokah nosili in ljubili — kakor stari Cesar pod roko svojega gojenca: „Et tu mi fili — tudi ti moj sin!“ Njegova žena Nina stega proti oknu roke, goreči strop se zvali na njo — in jo stane. —

Tibi in mirni časi tečejo v Avinjonu; kakor globčki prihajajo iz Rima in iz drugih mest prošnje za mir v Avinjon, da bi „Pater Patriae“ Oče domovine, povernili se med otroke zapuščene: tudi sv. Katarina Sienška vabi zdravnika v mesto, iz ktereга edino izhaja zdravje za bolno truplo keršanstva.

Sedemdeset lét so papeži v Avinjonu prebivali. Vzdignejo se papež Gregor XI in se napotijo v večno mesto, in od tod kmalo tudi v večnost.

Val. Gašperšič.*)

Razgled po svetu.

Horvaško. Tudi banu Mažuraniču je cesar poslal pripis, s katerim se podeluje obširno pomilostenje za take, ki so v časnikarskem oziru zašli v kazen.

Hervaski deželni zbor je bil poslal v Pešto odbor, ki je cesarju ondi čestital k 25letnici. Bili so pri poslanstvu: vikar škof Mihalovič, grof Nugent, Vončina i. dr. Poslanstvo je pozdravilo cesarja v imenu troje-

dinega kraljestva „Dalmacije, Hervaskega in Slavonije“; kralj pa je zastopnikom „Hervaskega in Slavonije“ z zadovoljnostjo govoril o delavnosti zagrebškega zbora, in nadja se, da bode vravnava med Hervaskim in Ogorskim stanovitna.

Iz Dunaja vé „Čeh“, da bosanska zadeva ni čisto zaspala, kakor se morebiti komu dozdeva. Méni celó dopisnik, da smo na predvečer vojske, ki more našem cesarstvu in narodom le korist obroditi. Finančni krogi so opazovali, da beseda cesarjeva o 25letnici do generalov je imela neko vojskno pričet; vediti hočejo, da Turčija se oborožuje in ne daje si zastoj pri prijatlu Krappu v Essenu 600 topov liti. Polvladni listi obračajo se neprevidoma zoper Turka in do neba povzdigajo knještvo serbsko in moldavsko-valaško. Slednjí si ne morejo misliti, da bi bila pot cesarjeva v Petrograd tako naglo prihotnji mesec brez vsake politike, ter se jim verjetniše zdi, da je v zvezi z bližnjim razrešenjem vzhodnjega prašanja.

Avstrijsko. Cesar je bil undan ministru predsedniku ukazal, naj se v njegovem imenu zahvali vsemu prebivalstvu cesarstva za dobroserčnost, ki mu jo je skazovalo o njegovi 25letnici.

Večkrat se zdaj zopet sliši neka želja s Čehi pogoditi se. Celó to pišejo, da bi bil Hohenwart od cesarja dobil nalogo z Českim in Moravskim posredovati. Koliko je o tem resnice, se ne vé; to pa je gotovo, da miru ne more biti, dokler tudi Cerkev svojih pravic ne doseže.

V graškem deželnem zboru se je pokazalo, da „mlajši liberalizem“ in vlada hočeta imeti obširniši in veči srenje. — Poslanec Platz je interpeliral 21. dne t. m. zaradi zmiraj manjši varnosti v deželi.

— V Bernskem deželnem zboru je rekel poslanec Belkredi: Mi pravnega obstoja vstave še nikoli nismo priznavali, hodili smo v deželni zbor iz pričasnih vzrokov. Vlado imenuje vlado ene stranke.

Na Českem se je jelo domoljubstvo razkosovati, kakor na Slovenskem. Pet in dvajset bivših poslancev za deželni zbor je v „Narodnih listih“ naznanilo svoj izstop iz deželnega zbora, ker se ni zgodilo po njih volji in se niso poslali voljenci v češki zbor. Glasovalo jih je 35 za poslanje v deželni zbor, odstopilo jih je vendar le 29. Bilo je pred dotično obravnavo sklenjeno, da manjšina se mora podvreči večini; ker se pa to ni zgodilo, so se v serčno veselje vstavovercev na Českem in v škodo narodu in narodnosti zgodile take neznačajnosti. Odstopivši so večidel ljudje iz stranke „Nar. listov“, kakor piše „Čeh“. — Rieger in Palacky sta v „Pokroku“ narodu hotla razložiti vzroke, zakaj da ne more večina v veželni zbor; zato pa je bil pripert od vlade ne le „Pokrok“, ampak tudi „Čeh“, če tudi je bil poslednji nekoliko reči v spisih izpustil. Vidi se tedaj, kako močno je vlada vesela tega počenjanja „mladih“ in želi, naj bi se Čehi zbora vdeležili. —

— V Kutni gori, kakor „Čech“ piše, je realka dobila profesorja juda, pa tacega, ki za učenje še vse skozi opravičen ni. „Juda mi češki in keršanski starši svojih otrok učiti ne damo“ — pravi dopis — „drugo leto bode mesto vidilo, koliko učencev bodo še imele njih realne šole.“

— Šola v Črnem kostelu na Českem ima skoraj same katoliške otroke; c. kr. okrajni šolski vrad pa ji je dal evangeliškega učitelja! Zato se pa hoče, da naj katoličani novo šolstvo s celim srcem in s celo dušo ljubijo! —

Rimsko. Liberalni časniki so čenčali, da je véliki namestnik v Rimu cerkev sv. Andreja na Kvirinalu iz-

*) Prosim tudi „S. P. in Vinc.“, kar ste omenili.

ročil kraljevemu dvoru za „dvorno kapelo“; pa to ni nič res. Vsak je precej lahko prevedil, da v tako nedoeslednost se rimska cerkev ne dá zamrežiti. —

— Razun velike redovne hiše avguštinske so v Rimu vse znamenitniši samostane že pobrali redovnikom in redovnicam. Zdaj pléni rudečkarska mestna gospódka in rudečkarska vlada; za njima pa utegnejo priti počestni rudečkarji, ki bojo za škrice prijeli tiste jude in druge bogatine, ki zdaj krivične reči kupujejo. To je pot krivic in tako krivica krivico vjéda. Gorjé pa vsakemu, kdor krivico dela, ker po Božji zapovedi jo mora do zadnjega vinarja poverniti, poprej ne gré iz ječe.

— Iz Rima se naznanuje, da 22. grudna, v ponedeljek pred Božičem, ima sv. Oče zbor (konzistorijo), v katerem bode izvoljenih 10 novih kardinalov, med katerim je dunajski papežev poročnik mil. gosp. Falcinelli, potlej Chigi pariški, in še madriski in lisabonski, pa ogerski prvostoljnik Simor, solnograški nadškof Tarnoczy, nadškofa pariški in kambrejski. Poročniki pa neki ostanejo na svojih mestih.

— V Rimu umirajo za lakoto, odkar tam gospoduje laška „svoboda“ in „blaženost edine Italije“. — 4. t. m. so 35letno ženo v nezavednosti na tleh našli na ulicah „dei Pettinari“. Sirota je bila že dva dni teš, kar so od nje zvedili, ko so jo k zavednosti spravili. — Malo poprej so bili našli 74letnega starčka skoraj mrtvega za lakoto in brez vsacega naj manjšega pomočka za živež. Pod papeževo vlado se ni kaj tacega slišalo; zdaj pa je vlada oropala kloštre in mnogotere naprave, ki so bile pribežališa revežem in ljudje poginjajo za lakoto! —

Ni čudo, da se toži taki vladi služiti marsikterim visokim osebnostim. „Journal de Rome“ piše, da generala de Sonnaz in Medici sta prosila, naj se prestavi v stan na službo čakajočih, in Sonnaz se je tudi odpovedal časti djanskega vojnega adjutanta njegovega kralj. veličanstva.

Vradni časnik 4. dec. naznanuje 4 ženske samostane, ki jih je laški nenasitljivi želodec tisti dan pojedel valed postave od 19. jun. —

Nemško. Bizmark je začel kaj velikoserčen biti z nemškim denarom. Zdaj pišejo, da tudi Lahom hoče posediti 100 milijonov lir, pa s tim pristavkom, da le samo za oroženje naj se ta denar rabi, in celó pruskih apiceljnov hoče v Italijo poslati, da bi ga v tem ne ukanili. Ti uboga politika, ti; toliko tedaj si upajo eden drugemu, kjer ni podlage keršanske!

Švicarsko. Švicarska vlada na Juraškem je 10 iskarjotov iz vsih krajev in dežel skupaj spravila in jih je iz svoje lastne moči dala za pastirje 70 faram, ktere je iz 70 v 18 duhovnij zdergnila. Podvergla jih je cesarskemu kraljevemu pruskemu laži škofu Reinkensu, cerkve je katoličanom vzela, in tako bi bili verski hajduki nekaj dosegli. Toda kaj pomaga vse to, ker pa glavne reči ni: pastirji so brez ovc. Pravi katoliški fajmoštri so na svojih mestih in obhajajo Božjo službo v osebnih poslopjih, ker jim je vlada vse očitne poslopja zaperla. — Zdaj pa reci kdo, da so novi liberalci res „svobodoljubni“ ljudje! Trinogi so, kakor so bili v časih rimskih tiranov. Učili jih bojo pa najpred „mores“ blezo odpadni pastirji sami, ker ni dvoma, da eden pa drugi se bo kmali izlupil iz svoje ovčje kože z raznoterimi zanikarnostmi; v kterih pa tli še kaka iskra poštenja, se bo sčasoma skesal in pokoro delal, kakor se godi s tacimi po Laškem.

V Zürichu so odpadnemu Michelis-u že dali „lauf-pas“, pravi „Genfer Corresp.“, ker se ni hotel čisto po

njih volji sukati. „Der Mohr kann gehen“. Pomagal jim je razdirati, zdaj pa naj le gre.

V Genevi (Genfu) je mestni svèt trem izobčencem iz Francoskega dal cerkev sv. Germana, prave dosedanje fajmoštre pa je iz nje izgnal. Celó v tem glavnem mestu katoličani imajo večino memo odpadnikov in katoliške cerkve se prav obilno obiskujejo.

Razne novice. Nemška policija ne pusti razglašati časnikom papeževe zadnje okrožnice. Taki strah ima veliki Bizmark pred jetnikom Pijem IX! — Pariški dnevniki naznanujejo vedno novih podpisov za cerkev presv. Jezusovega Serca, ki jo bodo zidali v Parizu na hemcu mučencev, in pa za preganjane švicarske duhovne; za prvo imajo že 940.000, za druge 86.000 frankov. — Francoski poročnik v Rimu je postal g. Noalles. — Velika razstava, ki se prične 6. apr. 1876 v Filadelfiji v Ameriki, ima stati 4 milijone dolarjev; pravogelne poslopja, ki bodo potrebovale 2040 amerik. čevljev prostora, t5 poslopij, se pričnó v kratkem delati. Vodnik raztave bo Alfred Gošam. —

— Iz Petrograda naznanujejo, da v guberniji samarski in crenburški je silovita lakota. — Telegram v „Daily Tel.“ pravi, da cesar Viljem je tako oslabil da ne more več iz sobe in tudi s postelje k mizi se daje nesti na nosilnici. Kraljica vdova pa je neki tako pri koncu, da je malo upanja, da bi še vstala. — Srenjski odbor v Raveni hoče napraviti brezvérsko, t. j. zverško pokopališe. —

Iz Ipave. 10. grud. — (Iz prijat. pisma.) Smert pri nas neusmiljeno gospodari; kakor snopje padajo ljudje, večí del le mladi. Umerl je tudi glasoviti nemškutar dr. Š-n, milovanja vredno, da nič z Bogom spravljen. Bil je v življenji hud sovražnik sv. vere, iz ljudi se je norčeval, ko so keršansko dolžnost opravljali. Zaničeval je duhovne, za sv. zakramente čisto nič ni maral. Ker se ni spravil z Bogom in sveto Cerkvijo, so mu gosp. dekan odrekli cerkveni pokop. To pa je bilo za ljudi njegove baže ogenj v streho. To je vender čudovito pri teh liberalcih: za Boga, za vero, za duhovne, sploh za keršanstvo prav nič ne marajo; na zadnje pa vender mrtve svoje „kamarade“ nam katoličanom vsiljujejo in bi radi, da bi jih s cerkveno slovesnostjo spravili! (Živi nas zasramujejo, mrtvi pa hočejo naši biti. Toliko bobnajo o „verski svobodi“, hočejo pa ravno naši veri trinoško silo delati, ker na to tiše, kar je v veri prepovedano. Kaj bi neki rekli ti „liberalci“, ako bi slišali, da se za kakega katoličana sila dela in hočejo na vsaki način užugati, da naj se pokoplje na judovsko ali pa na turško pokopališe?)

Duhovske spremembe.

V Lavantinski škofiji: Č. g. Andrej Repič je postal župnik v Kapelah poleg Brežic; č. g. Fr. Šrol oskerbuje začasno faro zgornjo št. Jungert. — Prestavljeni so č. g. kaplani: Anton Merčnik za I. v Ljutomer; Martin Meško za II. v Ljutomer in Juri Cobelj za II. v št. Peter poleg Radgone. — Umerl je č. g. Matija Kosi, župnik v zgornji št. Jungerti, 30. novembra t. l. R. i. p. — Zgornjo št. Jungerska župnija je do 13. januarja 1874 razpisana.

Darovi prihodnjič.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi dediči v Ljubljani.